
Galip Gürel

Znanje i vještina u izradi estetskih keramičkih ljuski

Copyright by
Not for Publication
Quintessence

Znanje i vještina u izradi

estetskih keramičkih ljuski

Galip Gürel

Quintessence Publishing Co. Ltd.

London, Chicago, Berlin, Kopenhagen, Tokio, Pariz,
Barcelona, Milano, São Paulo, New Delhi, Moskva,
Prag, Varšava i Istanbul

Znanje i vještina u izadi estetskih keramičkih ljuski

Galip Gürel

Nakladnik: Media ogled d.o.o.
Za nakladnika: mr. sc. Nives Škara
Sandra Dumančić
Prijevod: doc. sc. Dubravka Knezović Zlatarić, dr. stom.
Recenzent: dr. sc. Davor Seifert, dr. stom.
Lektura: Antonija Vidović, prof.
Grafički urednik: Krunoslav Vilček

Tisak: Printera d.o.o.
Naklada: 800

Zagreb, 2009.

CIP zapis dostupan u računalnom katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 719129

ISBN 978-953-95922-5-5

Izorno izdanje objavljeno na engleskom jeziku pod nazivom:
The Science and Art of Porcelain Laminate Veneers

© 2003 Quintessence Publishing Co. Ltd.

Sva prava zadržana. Ova knjiga ili bilo koji njen dio ne može se reproducirati, pohraniti ili prenijeti u bilo kojoj formi ili na bilo koji način, elektronski, strojno, kopiranjem ili slično, bez pismenog pristanka nakladnika.

ISBN-10: 1-85097-060-2
ISBN-13: 978-1-85097-060-6

Koautori

Jean-François Roulet, Dr. med. dent.

Ivoclar Vivavent AG
Schaan, Liechtenštajn

Claude R. Rufenacht, Dr. med. dent.

Ordinacija estetske stomatologije i parodontne protetike
Ženeva, Švicarska

Stephen J. Chu, DMD, MSD, CDT, MDT

Direktor, Napredni program u estetskoj stomatologiji
Klinički izvanredni profesor
Zavod za implantološku stomatologiju
Stomatološki fakultet, Sveučilište u New Yorku
New York, SAD

Korkud Demirel

Profesor parodontologije
Zavod za parodontologiju
Stomatološki fakultet
Sveučilište u Istanbulu
Istanbul, Turska

Frank Celenza Jr, DDS

Ortodont, parodontolog
Klinički izvanredni profesor
Stomatološki fakultet, Sveučilište u New Yorku
New York, SAD

Cathy Jameson, PhD

Predsjednica i CEO Jameson Management, Inc.
Davis, Oklahoma, SAD

Berni i Aliju

Uvodna riječ

Ne tako davno stomatolozi su se najčešće oslanjali na uklanjanje boli i nadoknadu izgubljenih dijelova oštećenih zubi. Svi su strahovali od posjeta stomatologu. Svaki je posjet bio povezan s boli, a svi su pacijenti iz stomatološke ordinacije izlazili sa srebrnim amalgamskim ispunima, osnovnim materijalom dostupnim u to doba.

Estetika, kao jedan od sastavnih dijelova našeg današnjeg života, nalazila se negdje na periferiji stomatološkog zanimanja. Naravno, postojala je i šačica stomatologa koja je iskušavala tada dostupne estetske stomatološke zahvate, ali oni su oduzimali vrijeme, bili su skupi i nažalost, najčešće neprivlačni.

Promjena je bila neizbježna. Probudeni iz sna po pitanju ljepote, putem medija javnost je postala svjesna važnosti lijepog osmijeha. Stomatološka struka, svjesna ovih rastućih zahtjeva, počela je s istraživanjem estetskih zahvata. Promjena se zbivala postupno. Mnoge su tehnike i materijali iskušavani i odbačeni. Napredak je bio spor, najčešće dva koraka naprijed i i jedan korak unatrag.

Prva značajna prekretnica zbila se 1970. Pojavilo se adhezijsko svezivanje, tehnika koja je vrlo brzo, bezbolno i jeftino učinila zube lijepima. Svezivanje, naravno, neobično kao što i jest, imalo je značajniji učinak na stomatološku struku nego što su to očekivali njegovi izumitelji. Ono je predstavljalo svojevrstan katalizator revoluciji u stomatologiji. Ovim otkrićem stomatologija se zauvijek promijenila. Adhezijski cementirani mostovi, estetske ljuske, te čvrste i stabilne potpuno keramičke krunice predstavljaju trenutačni rezultat otkrića. Usporedo s tim i struka je proširila svoje domete.

Također je bilo potrebno unaprijediti endodontske i parodontološke zahvate. izgubljeni zubi nisu više automatski nadomješteni mobilnim protezama – tu su ulogu preuzeli implantati. Stigla je nova era – revolucija u brizi za pacijenta, bez konca na vidiku.

I zbog toga je ova knjiga tako vrijedna i važna. Ona opisuje ovu revoluciju i sve važne promjene u stomatološkoj struci.

Pored toga, razlog za moje pisanje uvodne riječi nije samo uvažavanje ove knjige, već i poštovanje njezina autora i njegovih postignuća. Doktor Galip Gürel, uključen u struku čije vrijednosti su bile plemenite ali zastarjele, u vrlo je kratkom razdoblju promijenio tursku stomatologiju.

Estetska stomatologija, premda napredujući u drugim dijelovima svijeta, u Turskoj je bila nepoznata. Doktor Gürel napustio je svoju zemlju kako bi naučio ove revolucionarne tehnike, naučio ih je i usvojio. Trenutačno predaje i zubnim tehničarima diljem svijeta, a njegova moderna stomatološka ordinacija svakodnevno unapređuje osmjehe. Njegova nastojanja, povrh njegove reputacije, nisu samo podigla ugled turske stomatologije već su popločila put raspoznavanju i vrednovanju Turske diljem svijeta.

Doktor Galip Gürel odlično je izveo ovaj zadatak, a nakon čitanja ove knjige siguran sam da će svi imati koristi od nje.

Irwin Smigel, dr.stom.

Zahvale

Nikada nisam niti slutio kako je zapravo teško napisati knjigu. U biti sada vjerujem da samo pisac, njegova obitelj i uži krug prijatelja mogu razumjeti ovaj zastrašujući podvig. Kada sam odlučio napisati ovu knjigu, nisam znao koliko je to zahtjevan zadatak te koliko mnogo vremena oduzima. Što sam se više bavio istraživanjem, to sam sve više prodirao u samu srž, sve dok se preda mnom nije otvorio nepresušan izvor znanja. U konačnici me je, pri završnom kompletiranju ove knjige bilo vrlo teško zaustaviti u iznošenju mojih iskustava iz kliničkog rada, fotografija i crteža. Najizazovnijii pothvat bio je posložiti sve to na najbolji mogući način kako bi mojim kolegama bilo što čitljivije i razumljivije. Ključ ovog uspjeha neosporno leži u timskom pristupu ovom projektu.

Za početak moram zahvaliti svojoj ženi Berni i sinu Aliju koji su mi u svemu dosada pružali veliku potporu. Posebno im želim zahvaliti na iznimnom strpljenju tijekom mojih izbivanja u posljednjih 18 mjeseci, te na ljubavi i razumijevanju koje su mi iskazali tijekom pripreme i izrade ove knjige.

Također želim izraziti duboku zahvalnost svojoj baki Tomi, koja danas više nije s nama, ali je ostala jedna od najutjecajnijih osoba u mojem životu. Ona me je podigla i bila moj oslonac u svemu što sam postigao u životu. Duboko žalim što nije sa mnom da ovaj veliki trenutak podijelimo zajedno.

Vječno sam zahvalan majci Güngör i ocu Gültekinu Gürelu, svojim uzorima u stomatološkoj struci, koje nisam mogao izabrati za svoje roditelje, ali su se oni sami pokazali mojim najvećim Božjim darom, koji ne samo da su utjecali na moj odabir zanimanja već su me naučili radu, poštenju i sreći.

Naravno da zahvaljujem i svojem najdražem bratu Gürcanu i njegovoj obitelji, svakom pacijentu, prijateljima i poznanicima na toleranciji i razumijevanju tijekom moje opsesije ovom knjigom.

Kad ste privatni stomatolog i predavač diljem svijeta, vrlo je teško pisati knjigu koja zahtijeva veliko znanstveno istraživanje i klinički rad. To ne bi bilo moguće postići bez pomoći mojih suradnika koji su mi bili oslonac u svakom pogledu. Stoga želim zahvaliti svim svojim suradnicima koji su bili uključeni u slučajeve i koji su radili sa mnom godinama. Posebno zahvaljujem doktorima Kübelu İltanu, Birgülu Yeruşalmiju i Talinu Çitaku na njihovoj neograničenoj pomoći, odanosti i strpljenju. Također zahvaljujem doktoru İpeku Cenkçileru, Elifu Ayu i Elifu Özcanu na njihovu iskrenu trudu i potpori.

Stomatologija, a osobito estetska stomatologija, zahtijeva cjelokupan timski rad i iz tog sam razloga nastojao podijeliti s vama i najmanje moguće detalje o svim aspektima estetske stomatologije. Sretan sam što sam imao priliku raditi s vrsnim kolegama, stručnjacima u svojem području, koji su našli mrvicu vremena u svojem zahtjevnom profesionalnom životu i podijelili sa mnom neke detalje svojih tehnika i na taj način pridonijeli ovoj knjizi. Ne mogu dovoljno zahvaliti svakomu od onih što su s nama podijelili vrlo kompleksne i široke teme iz svojih područja djelovanja. Zahvaljujem profesoru doktoru Rouletu koji je obradio područje adhezije, doktoru Claudu Rufenachtu za područje okluzije, doktoru Stephenu Chu za područje boje, doktoru Korkudu Demirelu za područje parodontologije, doktoru Franku Celenzi za područje ortodoncije i Cathy Jameson koja je sva navedena područja uredila tako da ih svi jednostavno čitamo.

Moje vječne zahvale idu dragoj Nancy Barlas i Lauri K. Franklin, koje su svojim znanjem i trudom zajedno sa mnom uređivale moje tekstove i pretvorile ih u čitljive i razumljive.

Nemoguće je stomatološku protetiku odvojiti od zubnog laboratorija i tehničara, a to se osobito odnosi na knjigu o estetskim keramičkim ljuškama, jer je svaki slučaj koji sam vam pokazao zapravo bio proizvod tehničara keramičara. Želio bih zahvaliti svim tehničarima s kojima svakodnevno skladno surađujem u svojoj ordinaciji i koji o svakom slučaju raspravljaju sa mnom. Ovi vrijedni kolege i njihovi timovi zaslužuju iskrenu zahvalu: Gerard Ubassy, Jason Kim, Michael Magne, Adrian Jurim i Hakan Akbayar.

Iznimno sam zahvalan svojem asistentu Sinanu Ýıldırımú za svu njegovu tehničku pomoć, svojim tajnicama Nalan Ince i Sevtap, te svojim kliničkim suradnicama, Yasemin, Filiz, Zülfiye, Nurhan i Ayse koje predstavljaju vertikalnu moju kliniku i koje su uvelike poduprle svoja leđa u ovom velikom projektu.

Želim izraziti priznanje Tameri Yilmaz zbog prekrasnih fotografija koje smo koristili na naslovnici i Joelle Imamoglu za njezinu vrijednu pomoć i umjetnički žar u dizajniranju naslovnice.

Posebne zahvale upućujem svim svojim pacijentima, a posebice onima koji su iskazali iznimno strpljenje tijekom fotografiranja svojih protetskih nadomjestaka i dopustili mi da podijelim njihove fotografije s vama u znanstvene svrhe.

Također zahvaljujem doktoru Raineru Landseeu na ilustracijama koje su uvelike doprinijele ovoj knjizi. Zahvalan sam i Peteru Sielaffu i njegovu timu na uređivanju i pozornosti koju su posvetili svakoj pojedinoj stranici ovog izdanja.

Vječno sam zahvalan Horstu-Wolfgangu Haaseu, osobi koja mi je dala originalnu ideju za pisanje ove knjige i koja me poticala da prihvatim tako izazovan projekt, te u konačnici Quintessenceu za uspješnu suradnju.

Dr. Galip Gürel

Predgovor

Zadovoljstvo koje nas obuzima dok gledamo nešto lijepo sastavni je dio ljudske prirode. Lijepa slika potiče nas na pozitivna razmišljanja i osjećaje prema nekome, te toj osobi pruža samopuzdanje.

Isto se odnosi i na duhovnu i psihičku estetiku svake osobe. Smatram kako međusobna povezanost psihičkog i estetskog izgleda, te unutarjni duhovni mir predstavljaju ono što zovemo “dobrim stanjem”. Na temeljima ovih ideja, radije nego pretjerujući s umjetnim, nastojimo postići jasan, što prirodniji izgled koji potiče dobra razmišljanja i ljudske osjećaje. S obzirom na to da je prirodan ljudski vijek u našem vremenu produljen, promijenio se i koncept “srednje dobi”, koja se sada smatra mlađom, te “starije dobi” koja se nama više ne čini takvom. Usporedo s ovim fenomenom i ljudi danas teže ka mlađem, atraktivnijem, dinamičnom i mladolikom izgledu.

Kreativni ljudi koji su daroviti u smislu umjetničkog talenta, s tradicionalnom kulturom oplemenjenom međunarodno začinjenim ukusom, te koji osjećaju i uživaju u lijepim detaljima života, nastoje drugim ljudima ponuditi mogućnost usvajanja užitaka koje je teško objasniti. To je osobito vidljivo u glazbi, umjetnosti, modi i ostalim društvenim zbivanjima. Svrha je približiti ove lijepe trenutke i osjećaje ljudima tako da im se čini da su oni oduvijek prisutni u njihovim životima.

Kako su hodaње i trčanje dio ljudske prirode, tako je i s osmijehom. Najizraženiji osjećaj užitka izražava se čak i u slijepih ili gluhih smijanjem. Stoga je vrlo logično da uz smijanje dolazi i lijep osmijeh. Kada “estetsku stomatologiju” postavimo unutar tih okvira, dobro isplaniran i lijep osmijeh bez sumnje je jedan od najvažnijih elemenata koncepta cjelokupnog postizanja “dobrog stanja”.

Sjajan osmijeh, međusobno udružen s usnicama i licem, odražava karakter i život osobe: osmijeh, koji individualno pripada samo toj osobi, toliko prirodan da se čini kako ga je osoba oduvijek posjedovala.

Ova je knjiga napisana tako da pomogne estetskom stomatologu u rješavanju neestetskog položaja, boje ili oblika zubi – drugim riječima, poboljšati osmijeh putem funkcije i okluzije. Knjiga se bavi estetskim keramičkim ljuskama, najuspješnijim neinvazivnim protetskim nadomjeskom ovog desetljeća, sa svim svojim prednostima i manama. Pravilno dizajnirane i izrađene, estetske keramičke ljuske doimaju se potpuno prirodnima, kao da oduvijek pripadaju osobi i njezinoj osobnosti.

U svrhu izrade knjige zasnovane na znanstvenim dokazima koristili smo stotine znanstvenih referenci. Nakon petnaestogodišnjeg rada sa svo-

jim mentorima i ostalim uspješnim stomatolozima iz svijeta estetske stomatologije, te uz njihovu pomoć i znanje, razvio sam neke nove tehnike za koje se nadam da mogu pridonijeti svijetu estetskih keramičkih ljuski – to se posebno odnosi na Poglavlje 7., koje je oblikovano kao svojevrsan atlas, te dijelove koji se tiču pripreme zubi za estetsko preoblikovanje i izradu privremenih estetskih nadomjestaka prije završnog brušenja zubi, za koje se nadam da će postati dijelom svakodnevne primjene svih općih stomatologa. Vjerujem da je minimalno brušenje zuba jedno od najosjetljivijih koraka u izradi estetskih keramičkih ljuski. Uvjeren sam da ćete knjigu čitati s velikim interesom za vrlo preciznim tehnikama u izradi istih.

Poglavlja 3., 4. i 5., vezana za važne teme o adheziji, boji i okluziji, napisali su doktori specijalisti u tim područjima. Isto je i s poglavljima vezanima uz parodontologiju, ortodontiju i edukaciju pacijenata.

Očekivanja estetskog stomatologa vezana uz zubotehnički laboratorij znače da moramo u potpunosti razumjeti tehnički postupak izrade estetskih keramičkih ljuski. Neki od svjetski poznatih zubnih tehničara – keramičara izradili su fotografije i ilustracije o tlačljivoj keramici, vatrostalnim radnim bataljcima i tehnici izrade estetskih keramičkih ljuski na platinskoj foliji, što je detaljno objašnjeno u Poglavljima 7., 9. i 10.

Nakon završenog čitanja knjige posjedovat ćete sveobuhvatno i dubinsko znanje o izradi estetskih keramičkih ljuski. Estetska stomatologija predstavlja “umjetničku formu”, koja nam pruža mogućnost izrade mladenačkog, ugodnog, privlačnog i lijepog osmijeha koji se postiže kombinacijom percepcije, talenta i umjetničkog dara estetskog stomatologa te njegovim istinskim razumijevanjem pacijentovih želja. U suprotnom, svi će vaši osmijesi biti izrađeni prema istom prototipu, bez osobnosti i karaktera.

Ako sve izvedete onako kako treba, niti jedan posao nije tako nagrađen kao onaj tima estetske stomatologije – stomatologa, specijalista, tehničara i pacijenta. Želim vam najbolji uspjeh u vašem kliničkom radu i profesionalno zadovoljstvo.

Dr. Galip Gürel

Sadržaj

Koautori	5
Uvodna riječ	7
Zahvale	9
Predgovor	11
1 Estetska stomatologija	19
<i>Galip Gürel</i>	
Definicija	19
Keramički materijali	30
Keramičke ljuske	32
Keramički materijali za ljuske	36
Estetski stomatolog	41
Timski rad	44
Komunikacija	47
2 Oblikovanje osmijeha	59
<i>Galip Gürel</i>	
Uvod	59
Središnja linija	61
Incizalna duljina	63
Zenitne točke	67
Zdravlje gingive i interdentalnih slobodnih prostora	71
Gingivne razine i sklad	72
Dužinska os zuba	75
Interdentalne kontaktne plohe i točke	76
Incizalni slobodni prostori	78
Pojedinačne i cjelokupne dimenzije zubi	79
Osobine zuba	86
Oblik i položaj zubi	90

Boja zubi	91
Čimbenici spola, osobnosti i dobi	93
Gradacija	99
Simetrija i ravnoteža	99
Linija osmijeha	100
Zaključak	108

3 Adhezija 113

Jean-François Roulet, Uwe Blunck, Ralf Janda

Uvod	113
Supstrati	115
Adhezijska tehnika	121
Upute proizvođača za provođenje postupka vezivanja estetskih keramičkih ljusti	127
Potreba za adhezijskim cementiranjem keramičkog materijala	127
Prednosti adhezijski cementiranih estetskih keramičkih ljusti	128
Zaključak	131

4 Adhezijski cementirani keramički nadomjesci i njihova funkcija 135

Claude R. Rufenacht

Uvod	135
Povezanost zuba i adhezijski cementiranog keramičkog nadomjeska	138
Adhezijski cementirani keramički nadomjestak i zdravlje pulpnog tkiva	139
Okluzija	139
Funkcija	140
Funkcija incizalnog brida	146
Funkcija lateralnog žvakanja	148
Disfunkcija	150
Zaključak	153

5 Boja 157

Stephen J. Chu

Uvod	157
Boja	159
Percepcija boje	165
Kontrastni efekti	172
Sustavi za određivanje nijanse	180
Utjecaj materijala i znanosti o materijalima na odabir boje	190
Klinička primjena – usklađenost boje estetskih keramičkih ljusti	198
Klinički podsjetnik za odabir nijanse pri izradi estetskih keramičkih ljusti	203
Zaključak	204

6 Razmatranje parodontoloških čimbenika pri planiranju estetskog zahvata 207

Korkud Demirel, Galip Gürel

Uvod	207
Zdrava parodontna tkiva	209
Estetski parodontni problemi	216

7 Postupci izrade estetskih keramičkih ljuski 231

Galip Gürel

Utvrđivanje osnova	231
Preoperativa procjena (analiza osmijeha)	234
Planiranje zahvata	236
Kompozitni modeli	238
Komunikacija sa zubnim laboratorijem 1	239
Estetsko preoblikovanje zubi prije brušenja	243
Estetski privremeni nadomjesci izrađeni prije završnog brušenja zubi	246
Završno brušenje zubi	253
Vestibularno brušenje zuba	258
Gingivno brušenje zuba	263
Postupak aproksimalnog brušenja	268
Postupak interproksimalnog brušenja	273
Postupak incizalnog brušenja	277
Postupak palatinalnog brušenja	281
Poliranje izbrušenog kaviteta	284
Odabir boje	288
Postupak otiskivanja	291
Prijenos obraznim lukom	296
Registracija međučeljusnih odnosa	297
Izrada privremenih nadomjestaka	297
Komunikacija sa zubnim laboratorijem 2	302
Proba gotovih keramičkih ljuski	309
Cementiranje estetskih keramičkih ljuski	317
Tretiranje unutrašnje površine estetske keramičke ljuske	318
Nanošenje adhezijskog sredstva	322
Grubo i fino poliranje	331
Postoperativna trajnost	332

8 Pogreške 345

Galip Gürel

Uvod	345
Estetske pogreške	347
Mehanički problemi	351
Adhezijski problemi	352

Pogreške nastale zbog djelovanja unutrašnjih i vanjskih sila	354
Promjena boje	356
Glaziranje i poliranje	357
Starenje	357
Mikropukotina	358
Rubno brušenje	359
Slab rubni dosjed	360
Meka tkiva	360
Izolacija	361
Nepotpuna polimerizacija	361
Biološke pogreške	362
Nepravilno poliranje	363
Okluzijske pogreške	365
Zaključak	366

9 Izrada estetskih keramičkih ljski kod zatvaranja dijasteme 369

Galip Gürel

Uvod	369
Tehnika zatvaranja dijasteme	373
Cervikalno i gingivo-aproksimalno brušenje	377
Ograničenja	380
Interproksimalno kontaktno područje	380
Laboratorijski postupci s Empressom	382
Postupak cementiranja	389
Detalji	390

10 Izrada estetskih keramičkih ljski u svrhu prekrivanja tetraciklinskih diskoloracija zubi 393

Galip Gürel

Uvod	393
Laboratorijska komunikacija 1	395
Laboratorijsko studijsko brušenje za izradu estetskih keramičkih ljski	398
Laboratorijska komunikacija 2	407
Zaključak	415

11 Ortodontski zahvat povezan s parodontnom i estetskom stomatologijom 417

Frank Celenza, Jr.

Uvod	417
Biološke osnove zubnog pomaka	419
Izgled osnovne ortodontske naprave	422
Ortodontsko pomicanje zuba povezano s estetskom stomatologijom	425

Ortodontska retencija 437
Zaključak 442

12 Parodontološki zahvat i estetske keramičke ljuske 445

Galip Gürel, Korkud Demirel

Uvod 445
Produljenje kliničke krune zuba 447
“Gummy smile” 455
Negativna kompozicija zuba 460
Pretjerana vidljivost mekih tkiva 462

13 Posebna razmatranja 465

Galip Gürel

Uvod 465
Edukacija pacijenta 468
Laboratorijski postupci 479
Obrnuta gradacija boje 481
Višebojni zubi 493

14 Edukacija pacijenta i provođenje estetske stomatologije: timski pristup 497

Cathy Jameson

Potpuna skrb 497
Razvoj stomatološke ordinacije i strategija edukacije pacijenata 499
Uspješno izlaganje slučaja 504
Korištenje vizualnih pomagala 510
Financijska rješenja 515
Zaključak 516

Indeks 519

Osjećaji...

Poštovani gospodine Gürel,
danas sam doživjela nezaboravno iskustvo. Odvezla sam se na poslovni sastanak u grad. Nakon što sam stigla i parkirala se, iz torbice sam izvadila ogledalce kako bih provjerila svoju frizuru i ruž na usnicama i uvjerala se da sam spremna za sastanak.

Pitat ćete se što je to toliko bitno? Naime, pogledavši se u ogledalce pomislila sam da je osoba koja me iz njega gleda vrlo lijepa. Imam trideset i dvije godine i drugi su mi ljudi nebrojeno puta već rekli kako sam lijepa, ali sve do danas još se nikada nisam pogledala i bila zadovoljna onime što vidim. Međutim, danas sam u ogledalcu vidjela potpuno drukčiju osobu. Danas je osoba koja me gledala iz ogledalca – ja – bila doista lijepa.

Jedino što je na meni bilo drukčije bio je moj osmijeh. Vi ste odgovorni za promjenu mojeg osmijeha. Kada sam prvi puta došla u Vašu ordinaciju i razgovarala o želji za promjenom svojeg osmijeha, Vi ste slušali o tome kako njime i svojim zubima nisam posve zadovoljna. Niste me ismijavali i govorili mi kako ne smijem imati tako loše mišljenje o njima. Vi ste jednostavno i s pozornošću slušali moje primjedbe. I izveli ste čudo! Ili se meni samo tako čini!

Moj mi se novi osmijeh i estetske keramičke ljuske koje prekrivaju moje prirodne zube iznimno sviđaju. Osjećam se mladom, samopouzdanijom, privlačnijom i samosvjesnom. Ne znam kako da Vam zahvalim! Mene i moj život nadahnuli ste na poseban način. Bit ću Vam zauvijek zahvalna.

S poštovanjem, A. Arasil

8. Pogreške

Galip Gürel

Uvod

Samo mali broj uspješnih stomatologa nije napravio pogreške u svojoj karijeri. Ako iz njih možemo naučiti, pogreške nam zapravo mogu biti od koristi. Početnici u svakom poslu vrlo često trpe određene pogreške pri usavršavanju tehnike svojeg rada. Ljudi sami po sebi, pa čak i stomatolozi, mogu griješiti, no pri izradi estetskih keramičkih ljusti kao jedne od najosjetljivijih tehnika u stomatološkoj protetici postotak je pogrešaka vrlo malen.¹⁻³

Kad je estetska keramička ljusta prvi put izrađena 80-ih godina prošlog stoljeća,⁴⁻⁶ zbog fizičkih je svojstava materijala i sustava svezivanja, zajedno s nepoznavanjem međusobne sveze kompozitnog cementa i keramičke površine, bila osuđena na propast. Međutim, razvoj je novih materijala umanjio ove probleme. Nakon poboljšanja u sustavu svezivanja,^{7,8} istraživači su počeli proučavati uzroke pojave fraktura estetskih keramičkih ljusti, te njihovu funkciju i okluziju.^{1,9-11} Također postoji velika zabrinutost zbog vrlo rane pojave neuspjeha, nastalih zbog nepravilnoga planiranja zahvata, parodontnih problema i estetskih promašaja, poput zacrnljenja rubova nadomjeska u području mikropukotine na spoju zuba i keramičkog materijala.

Iako će samo 3% do 4% estetskih keramičkih ljusti završiti neuspješno, autor ove knjige vjeruje kako stomatolozi moraju međusobno podijeliti informacije o neuspjesima. One su iznimno vrijedne za slabije izvježbane stomatologe, tako da ih ove pogreške i neuspjesi ne obeshrabuju. Svaka pogreška ima svoj razlog. Ovo poglavlje obuhvaća pogreške iz područja estetike, mehanike, biologije i okluzije.

Slika 8.1. Estetska pogreška već u samom početku. Pri izradi nadomjestaka nije se posvetila dovoljna pozornost gingivnom skladu i individualnom obliku zuba. Oblik incizalnog brida pokazuje negativnu liniju osmijeha, a oblici i položaji kanina neprihvatljivi su. U ovim će slučajevima postizanje najboljeg rubnog dosjeda ili čvrste međusobne sveze zubne strukture i unutrašnje površine estetske keramičke ljuste značiti vrlo malo, s obzirom na to da već unaprijed nije pravilno isplanirano oblikovanje osmijeha, a zahvat će završiti neželjenim ishodom.

Estetske pogreške

Estetska se stomatologija zasniva na timskom radu stomatologa, specijalista, zubnog tehničara i pacijenta. Estetska pogreška javlja se ako nije postavljena pravilna dijagnoza ili zadovoljavajući plan protetskog zahvata.

Stomatolog

Stomatolog, kao voditelj cjelokupnog tima, preuzima potpunu odgovornost za estetski ishod bilo kojeg zahvata. Kako bi osigurao uspješnost, on ili ona mora posjedovati različite vještine: svijest o estetskim potrebama svakog slučaja, potrebnu estetsku uvježbanost, sposobnost komunikacije s kolegama i pacijentima, te sposobnost prosudbe u odabiru tima specijalista i zubnih tehničara koji prate nove trendove u stomatologiji. Ne samo da je stomatolog stručnjak u tehničkim i mehaničkim aspektima estetskih keramičkih ljusti nego i u oblikovanju osmijeha (vidi Poglavlje 2.).

Pogreške u oblikovanju osmijeha

Najvažniji je čimbenik svakog estetskog slučaja oblikovanje osmijeha. Ako stomatolog ne razumije osnovna načela oblikovanja osmijeha ili nije sposoban vizualizirati završni ishod protetskog zahvata, predodređen je za neuspjeh čak i prije svojega početka (Slika 8.1.). Stomatolog mora razmotriti i cjelokupno pacijentovo lice, te se fo-

kusirati na odnos zubi i linije usnice s licem. Kako bi se izbjegle pogreške, estetski stomatolog mora poznavati estetska pravila, položaj incizalnih bridova zubi, gingivnu asimetriju i oblik zubnog luka (svi su ti podaci izlistani na popisu).

Uspješan ishod zahvata ovisi o vrlo sitnim detaljima. Detalji poput namjernog oblikovanja asimetrija, incizalnih obrisa, rekonstrukcije priliježućih mekih tkiva, pravilnog odabira keramičkih materijala i rada s vještim zubnim tehničarem jednako su važni u postizanju uspjeha.

Pacijenti katkad nisu svjesni svih detalja uključenih u njihov zahvat. Međutim, ako ti detalji u konačnici uzrokuju estetsku pogrešku, pacijent neće biti zadovoljan (Slika 8.2.).

Nepravilno brušenje zuba

Nepravilno brušenje zuba sljedeći je razlog estetske pogreške, osobito zato što su estetske keramičke ljuste debele samo 0,3 do 0,7 mm, te predstavljaju vrlo osjetljiv oblik nadomjeska. Zubni tehničar može dostatno oblikovati estetsku keramičku ljusku samo ako mu se tijekom brušenja zuba osigura dovoljno slobodnog prostora. Detaljan opis postupka brušenja opisan je u Poglavlju 7., a pomaže stomatologu u postizanju gotovo 100%-tne šanse za uspjehom. Međutim, brušenje incizalnog brida zahtijeva pažljivo rukovanje, pogotovo pri oblikovanju pravokutne stepenice. Ako na ovom spojištu zaostane oštar kut, kroz cementiranu estetsku keramičku ljusku prema incizalnom bridu vidjet

Slika 8.2.a, b Većina pacijenata ne posjeduje tehnička znanja o detaljima koji čine neki osmijeh ugodnim, lijepim i prirodnim. (a) Oni svoje nezadovoljstvo izgledom izražavaju opisujući se na sljedeći način: “Ne sviđa mi se kako se smijem”. “Gummy smile”, loša gingivna i incizalna linija, te položaj incizalnog brida kanina uzrok je estetske pogreške. (b) Snaga poboljšanog oblika osmijeha i njegov utjecaj na cjelokupan izgled pacijenta. Ne samo da je riješen “gummy smile”, nego i nagnuta gingivna linija, a oblik tekstura i položaj zubi postavljeni su u skladu s linijom donje usnice.

će se neestetska horizontalna linija.^{5,12} Nedovoljna dubina brušenja u vestibularnom i gingivnom području kaviteta uzrokuje izradu pretjerano oblikovane ili suviše tanke estetske keramičke ljuske, što utječe i na estetiku i na čvrstoću nadomjeska.

Boja zuba, debljina gingive, položaj linije usnice i pacijentovo mišljenje pomoći će pri odlučivanju o dubini i položaju završne linije brušenja kaviteta tijekom brušenja gingivnih rubova.¹³ Ako se zub ne izbrusi pravilno, neposredno nakon cementiranja estetske keramičke ljuske ili nekoliko mjeseci kasnije može se pojaviti tamna diskoloracija gingivnog ruba nadomjeska (Slika 8.3.). Kod pacijenata s visokom (ili čak i srednje visokom) linijom usnice tijekom smijanja ili govora vidljiva je vrlo neugodna tamna zona.

Smještaj interproksimalnih rubova također je vrlo važno pitanje. Kako bi se izbjegla vidljivost spoja zuba i keramičkog materijala iz različitih kutova, ovo brušenje mora biti pravilno izvedeno. Iako se mehanički problemi, poput rubnog propuštanja zbog lošeg dosjeda estetske keramičke ljuske u ovome području neće pojaviti, oni

još uvijek predstavljaju razlog estetske pogreške (Slika 8.4.).

Pogrešan odabir slučajeva

Unatoč široko raširenoj uporabi keramičkih nadomjestaka, još uvijek postoje neke kontraindikacije za njihovo korištenje u svrhu postizanja estetskog uspjeha. Primjerice, samo izrada estetskih keramičkih ljuski nije dostatna za zatvaranje velikih prostora između zubi, kao što je to slučaj kod vrlo izražene dijasteme. Njihova izrada počinje tek nakon završenog ortodontskog zahvata. Vrlo česta pogreška u tretiranju velike dijasteme, smještene između dvaju središnjih inciziva, jest pokušaj njezina zatvaranja izradom dviju estetskih keramičkih ljuski na tim zubima.¹⁴ S obzirom na to da su gornji središnji incizivi najvidljiviji zubi u osmijehu, cjelokupna će kompozicija biti narušena njihovim lošim proporcijama. U svrhu pravilnije raspodjele vizualne širine proporcija prednjih zubi, pametnije je u plan zahvata uvrstiti i lateralne incizive i kanine. Ako dijastema za sobom povlači i parodontne probleme, možda je pametnije uopće ne izraditi estetske keramičke ljuske.

Slika 8.3. Na gornji lijevi središnji inciziv postavljena je pojedinačna monokromatska estetska keramička ljuska. Završna gingivna linija brušenja postavljena je u razinu mekog tkiva, bez obaziranja na tamnu diskoloraciju zubne podloge i mogućnost kasnije pojave gingivne recesije. Nakon tri godine gingivna je recesija uznapredovala i u gingivnom području nadomjeska vidljiva tamna linija, što predstavlja dugoročnu estetsku pogrešku. Ova je estetska pogreška još vidljivija ako pacijent posjeduje visoku liniju usnice.

Slika 8.4.a, b Nepravilno oblikovani i izbrušeni interproksimalni rubovi estetskih keramičkih ljuski mnogo su kraći od vestibularnih kontaktnih područja i stoga uzrokuju estetsku pogrešku. Ove su pogreške vidljive pri promatranju pacijenata pod određenim kutom (a). Međutim, u ekstremnim slučajevima ova pogreška može biti vidljiva i promatranjem pacijenta sprijeda (b).

Slika 8.5. Slučaj zatvaranja dijasteme. Iako su izradom estetskih keramičkih ljuski obuhvaćena četiri prednja zuba, dijastema je zatvorena samo proširenjem ljuski na središnjim incizivima, oblikujući pritom dva neproporcionalno široka zuba.

Slika 8.6. Slučaj loše komunikacije sa zubnim laboratorijem. Na gornjem lijevom lateralnom incizivu izrađena je estetska keramička ljuska. Međutim, završni rezultat u smislu poklapanja boje predstavlja estetsku pogrešku zbog lošeg prijenosa informacija o boji susjednih zubi iz stomatološke ordinacije u zubni laboratorij.

Slika 8.7. Rad s neiskusnim zubnim laboratorijem. Tehničari mogu također izazvati estetske pogreške. U ovom je slučaju vidljiva pogreška u završnom estetskom ishodu, uzrokovana lošom komunikacijom i ograničenim talentom estetskog zubnog tehničara. Nadomjesci su monokromatski u boji, a nedostaju i svi detalji kad je riječ o obliku zuba, njegovoj teksturi i gingivnoj arhitekturi.

Slika 8.8. Primjer okluzije klase III, korigirane pretjeranim vestibularnim oblikovanjem nadomjestaka sadrenim implantatima. Više je nego vidljivo da je stomatolog oblikovao neprihvatljiv estetski dizajn zbog pacijentovih ne-realnih zahtjeva za podizanjem usnice. Ovakva pogreška ne uzrokuje samo loš estetski izgled, nego utječe i na okluzijske odnose i funkciju.

Manjak komunikacije s pacijentom i zubnim laboratorijem

U svrhu postizanja uspješnog estetskog ishoda zahvata, od iznimne je važnosti biti svjestan pacijentovih očekivanja i njegova ili njezina stanja uma. Neki od vaših prijedloga neće zadovoljiti određenoga pacijenta i mogu u konačnici dovesti do njegova nezadovoljstva. U svrhu izbjegavanja takve vrste ishoda, koji može uništiti stomatologovu reputaciju, najbolje je iskoristiti sva dostupna pomagala, poput kompjutorskih slika, kompozitnih predložaka, navoštavanja, izrade privremenih nadomjestaka itd., kako bi se što bolje ilustrirale vaše ideje i dobilo pacijentovo dopuštenje za izradu nadomjestaka prije započetog brušenja zubi.

Stomatologova vještina u komunikaciji sa zubnim tehničarem jednako je važna u postizanju uspješnog rezultata. Suglasnost pacijenta ne znači ništa ako se sve informacije i želje vezane uz određeni protetski zahvat ne dostave zubnom tehničaru (Slika 8.6.).

Zubni tehničar

U uspješnom rješavanju osjetljivih estetskih slučajeva od iznimne je važnosti surađivati s talentiranim, odanim zubnim tehničarem naoružanim znanjem. Vaš zubni tehničar mora biti vješt u rukovanju različitim keramičkim materijalima i tehnikama, poznavati sva najnovija dostignuća i indikacije u primjeni istih. Zubni tehničar mora težiti savršenstvu, strpljivo nanositi slojeve keramičkog materijala, voditi računa o obliku, površinskoj teksturi, boji i posebno funkciji i okluziji. Loš će tehničar najvjerojatnije oblikovati estetsku keramičku ljusku odstojećih rubova, koja će beživotna i monokromatska predstavljati estetsku pogrešku (Slika 8.7.).

Pacijent

Pacijenti također mogu biti uzrokom estetske i funkcijske pogreške. Oni pacijenti s nemogućim ili nerealnim očekivanjima, ne poznavajući dovoljno prirodu ljepote, mogu navesti stomatologa da oblikuje neprirodan osmijeh. Neki pacijenti u

stomatološku ordinaciju dolaze sa slikom neke mlade i lijepe manekenke ili glumice iz časopisa, želeći isti osmijeh, iako ne posjeduju iste crte lica ili veličinu usnica poput nje. Stomatolog koji odluči zadovoljiti nerealne zahtjeve ovoga pacijenta osuđen je na propast.

Svaki pacijent posjeduje prirodan položaj usnice u odnosu na svoje zube, iako katkad nije riječ o estetskoj konfiguraciji. Katkad pacijenti, nezadovoljni položajem svoje usnice, traže od stomatologa izradu pretjerano debelih prednjih zubi, kojima bi je dodatno poduprli. S obzirom na to da su usredotočeni samo na svoju usnicu, mogu vršiti pritisak na stomatologa, koji će im izraditi neprirodan oblik zuba. Ako je pacijent sposoban utjecati na stomatologa svojim nerealnim očekivanjima, zahvat će završiti pogreškom, a na dulje će staze uništiti dobru reputaciju stomatologa (Slika 8.8.).

Dobra komunikacija stomatologa i pacijenta omogućuje stomatologu iznošenje svih negativnih učinaka nerealno oblikovanog osmijeha – koji se neće uklopiti u prirodnu kompoziciju lica – i spriječit će neuspjeh. Ako pacijent i dalje ustraje na svojim nerealnim zahtjevima, za stomatologa je bolje odustati od takvog slučaja.

Mehanički problemi

Frakture

Estetska keramička ljuska, koja zapravo predstavlja vrlo tanak komadić stakla, vrlo je osjetljiva i vrlo se lako prije cementiranja može slomiti. Stoga je pri ovome postupku važno vrlo nježno rukovati njome. Stomatolog ili zubni asistent može na estetsku keramičku ljusku primijeniti jači pritisak i slomiti je (Slika 8.9.). Stoga cjelokupan tim prije cementiranja mora dobro izvježbati rukovanje estetskim keramičkim ljuskama. Ona može puknuti i nakon cementiranja, ali tada je riječ o sasvim drugim razlozima. Čaklina i dentin zubne površine na koju se svezuje estetska keramička ljuska¹⁵ pokazuju različite osobine. Nadomjesci su u ustima tijekom okluzijskih

i funkcijskih dodira izloženi vanjskim podražajima i mehaničkim silama. Mehaničke se pogreške mogu pojaviti zbog adhezijskih ili kohezijskih problema, unutarnjih ili vanjskih sila ili pogrešnog dizajna.

Adhezijski problemi

Adhezijske pogreške, ili odljepljivanje estetskih keramičkih ljuski, u prošlosti su predstavljale velike probleme zbog uporabe loših sredstava za svezivanje. Međutim, poboljšanjem tehnika svezivanja danas, ova je vrsta pogreške svedena na najmanju moguću mjeru.^{7,8} Debljina i neprozirnost estetske keramičke ljuske određuju izbor kompozitnog materijala. Potrebna je također i detaljna analiza zuba i estetske keramičke ljuske. Ako je keramički materijal suviše neproziran ili debljina estetske keramičke ljuske prelazi 1 mm, tada je u svrhu postizanja potpune polimerizacije bolje koristiti dvostruko polimerizirajući kompozitni cement.¹⁶⁻¹⁹ Bez potpune polimerizacije, vjerojatnost je za pojavu adhezivne pogreške veća.^{7,8}

Međuodnos zuba i kompozitnog cementa

U slučaju odljepljivanja estetske keramičke ljuske u svrhu je otkrivanja uzroka ove pogreške potrebno detaljno pregledati zubnu površinu. Ako je zubna površina većinom čista i na njoj se ne nalaze ostaci sredstva za svezivanje i kompozitnog cementa, ovaj nalaz može ukazivati na činjenicu da je pogreška uzrokovana problemom u odnosu zuba i kompozitnog cementa. Vjerojatno je u postupku svezivanja izostavljena jedna od faza u tretiranju zubne površine prije samog svezivanja estetske keramičke ljuske (Slika 8.10.), odnosno jetkanje,²⁰ nanošenje primera,²¹ svezivanje²² ili svjetlosna polimerizacija,¹⁹ ili je tijekom postupka došlo do kontaminacije zubne površine. Unutrašnja vlažnost usta ili izlaganje

zubne površine oralnim onečišćivačima u velikom postotku uzrokuje odljepljivanje estetskih keramičkih ljuski na spojištu zuba i kompozitnog cementa.

Ako je estetska keramička ljuska nakon odvajanja još uvijek intaktna, moguće ju je ponovno svezati za zub. U tom je slučaju većina kompozitnog cementa ostala na unutrašnjoj površini estetske keramičke ljuske (Slika 8.11.). Kako bi se odlijepljena estetska keramička ljuska ponovno svezala za zub, zubnu je površinu i unutrašnjost ljuske potrebno očistiti, a potom još jednom provjeriti njezin dosjed. Ako je rubni dosjed točan, estetska se keramička ljuska ponovno cementira (Slika 8.12.) (vidi Poglavlje 7.). No, pronađu li se bilo kakve pukotine ili rubni žljebovi, potrebno je izbrusiti zub ponovno otisnuti i izraditi novu estetsku keramičku ljusku.

Međuodnos keramičkog materijala i kompozitnog cementa

U slučaju se odljepljivanja estetske keramičke ljuske vrlo rijetko viđa nalaz potpuno glatke i čiste unutrašnje površine keramičkog materijala iz razloga što se kompozitni materijal mnogo bolje svezuje za jetkanu i silaniziranu keramičku površinu u usporedbi s jetkanom zubnom površinom.^{23,24} Međutim, u nekim je slučajevima moguće da nakon odljepljivanja estetske keramičke ljuske kompozitni materijal zaostane na zubnoj površini, ukazujući da problem postoji između kompozitnog materijala i unutrašnje površine keramičkog materijala (Slika 8.13.). U postupku ponovnog svezivanja estetske keramičke ljuske potrebno je obaviti podjednaki postupak čišćenja – naravno, s posebnom pozornošću usmjerenom na unutrašnju stijenku keramičkog namjeska, u svrhu postizanja uspješnog rezultata. Posebno je važno dobro ispjeskariti površinu,^{25,26} pravilno je jetkati, izbjegavati kontaminaciju nakon jetkanja,^{6,23} silanizirati,^{27,28} dovoljno je navlažiti i pridržavati ljusku stabilnom tijekom postupka svezivanja.

Slika 8.9. Estetska je keramička ljuška debela od 0,3 do 0,9 mm i prije cementiranja je sklona pucanju. Vrlo je frustrirajuće i za stomatologa i za zubnog tehničara kad ljuška pukne u završnoj fazi, u trenutku kad su pacijentova očekivanja najviša.

Slika 8.10. Adhezijska pogreška na spoju zuba i kompozitnog cementa. Glatka i čista površina zuba dokaz je da estetska keramička ljuška nije kvalitetno cementirana.

Slika 8.11. Sljedeći je dokaz ove vrste adhezijske pogreške nalaz kompozitnog materijala na unutrašnjoj stijenci estetske keramičke ljuške. On dokazuje da je tijekom postupka svezivanja došlo do pogreške u tretiranju zubne površine.

Slika 8.12.a, b U većini slučajeva dolazi do potpunog odljepljivanja intaktne estetske keramičke ljuške. Tada je potrebno ljušku ponovno probati na zubi. Ako pri dosjedu estetske keramičke ljuške nisu vidljive rubne pukotine, njezina se unutrašnja površina pjeskari, čisti, kiselinski jetka (b) i svezuje na ponovno tretiranu zubnu površinu. Ako se poštuje opisani postupak, estetska će se keramička ljuška pridržavati na zubi, kao da je na njemu izrađen novi nadomjestak. Ova slika prikazuje izgled estetske keramičke ljuške šest mjeseci nakon ponovnog cementiranja.

Slika 8.13. U slučaju odljepljivanja vrlo je rijetko riječ o problemu sveze keramičkog i kompozitnog materijala. U tom slučaju kompozitni materijal zaostaje na zubnoj površini, a unutrašnja je površina estetske keramičke ljuške potpuno glatka i čista.

Popis pojmova

A

Abfrakcije, cervikalne 234,266
Adhezija 35, 113, 120, 138, 147, 263, 266, 286, 316, 321, 323, 352-355
Adhezijski cementirani nadomjestak i funkcija 135
Adhezijsko sredstvo cementiranje 279, 314
fraktura 332
materijali 27, 363
nanošenje 322-326
samojetkanje 124
sustavi, višefazno potpuno jetkanje 34
tehnika 120, 125, 127, 131
Agresivno brušenje zuba 23, 365
Aluminij oksid, sinterirani 190, 192, 195
Anamneza i informacije o pacijentu 508
zubna 49, 72
Anestezija, estetska 310
Anestezirane strukture 311
Anesteziranje, postupak 311
Asistenti 47

B

Bakterija, 139, 325, 363
Bennetov pomak 148
Biološka širina 209, 216, 219, 223-224, 263-264, 268, 364, 403-406, 421
Biorazgradiv zaostatni sloj, kontrola 139
Boja 26, 31-32, 41-42, 51-53, 71, 86-87, 91-99, 102, 119, 138, 157-165, 169-172, 178-185, 190, 195, 198, 200-204, 212,

226-227, 234-242, 249, 254-264, 270-273, 289-291, 298-303, 316-317, 322, 327, 332-333, 348, 351, 358-364, 393-408, 413, 429, 465, 481-482, 493
dimenzije 159
dinamika 255
gradacija 333, 413, 481, 482
komplementarna 162, 164, 172
komunikacija 270, 302
neraspoznavanje 289
percepcija 157, 165, 169, 172, 178, 184, 204; binokularna razlika 169; kronološka dob 169; lijekovi 170; zamor 169
pigment 162
poklapanje, estetska keramička ljuska 198
prilagođavanje 270, 327, 405
primarna 164
promjena 98, 258, 270, 290, 333, 358-364, 401
rukovanje 87
sekundarna 164, 289
slojevitost 198
spektralna 162
utjecaj materijala i znanosti o materijalima 190
Bol 25, 47, 117, 297-298, 309, 311, 355
Bridovi, zaobljavanje 280
Brošure, estetske 503
Bruksizam 72, 96, 151
Brušenje
cervikalno i gingivo-aproksimalno 377
dubina 247, 256, 266, 348, 398, 401
gingivno 263, 270
gingivo-aproksimalno 268-269
hibridizirane površine 324

idealno 250, 281, 332
interproksimalno 192, 255, 273-276, 403
izrada estetskih privremenih nadomjestaka prije 477
lingvalno 281, 365
nepravilno 347, 355
osjetljivo 254, 269
pravilno 257
proksimalno 268-269, 279
vestibularno 251, 258, 268
zaobljena stepenica 264, 267-268

C

CAD/CAM 37-39
Caklina 32-35, 38-39, 86-87, 91, 95-99, 102, 115, 117, 121-131, 138, 147, 198, 200, 203, 221, 233-234, 241-303, 313-319, 324-326, 332-333, 352, 358-359, 365, 401, 406-407, 419, 431, 482, 493
bezprizmatska 115, 117
debljina 98, 252, 256-257, 259, 264, 274
nadomiještanje 34
očuvanje zdrave 246
površina, oštećena 239
prizme, smjer 284
uklanjanje 253, 256
Cemento-caklinsko spojište 67, 71, 91, 219, 243, 256, 264-268, 364, 405, 419, 445, 447
Citotoksičnost 35

Č

Četkanje zuba, čvrsto 224
 Čišćenje, ultrazvučno 321
 Čvrstoća 21, 31-36, 39-40, 103, 119-131, 138-139, 146-148, 157, 195, 197, 234, 248, 252-254, 278-288, 302, 317-326, 345, 348
 Čvrstoća svijanja 38-39, 120

D

Dehidracija 190, 289-290, 407
 Dentin 32, 39, 91, 93, 95, 99, 102, 113-131, 138-139, 147, 244, 254-258, 263-266, 274-275, 285-288, 299, 309, 316-317, 324-326, 332-333, 352, 355, 358-359, 363-365, 393, 401, 407
     eksponirani 266, 286, 291, 299, 324, 326, 363
     sklerotični 123, 266
     osjetljivost, prodor bakterija 286
 Dentinogenesis imperfecta 393
 Dentogingivna jedinica 207-209
     detaljne upute 304
 Dijagnostički modeli, sadreni 240
     pomagala 50, 54
 Dijagnoza 43, 216, 221, 231, 234, 252, 347, 369, 417, 429, 477, 504, 509-510
 Disfunkcija 150-151
 Diskoloracija 36, 127, 192, 198, 203, 255-259, 264, 271, 273, 290, 317, 348, 364, 393, 395, 401, 405, 408, 413, 465, 468, 493
 Dob 23, 52, 63-66, 79, 86, 90-99, 103, 105, 117, 169, 220, 233-234, 237, 243, 252, 260, 266, 333, 357, 396, 406
 Dobrobit, psihosocijalna 21
 Dodir, uklanjanje 273-274
 Dominacija 21, 79, 83, 89, 237
 Dubinski rezači 247, 250, 258-259
 Duboko proširenje 276, 279
 Dugotrajnost 33, 35-36, 41, 207, 253-256, 281, 299, 316, 332, 366, 403, 421

E

Eksponirane korijenske površine, tehnike pokrivanja 226
 Elektro oblikovanje 31
 Eruptivni ili incizalno usmjereni pokreti 419
 Estetska integracija 10'2, 237, 315, 389
     ishod, planirani 159
     orijentacija 241, 474, 479
     percepcije 52, 53, 238
     planiranje zahvata, parodontna razmatranja 207
     pogreške 345, 347
     savjetovanje 51
     sklad 29-30, 71, 90, 460
     slikanje 509-512
     stomatologija 19, 21-34, 41-53, 59, 61, 102, 159, 231, 237, 240, 302, 347, 497, 499, 503-506, 512-517
     stomatologija, razlika u američkoj i europskoj 93
     zona, gingivna asimetrija 445
 Estetske keramičke ljuste 32-36, 41, 45, 51, 69, 71, 86-89, 93, 108, 231, 332, 369-373, 390, 393, 401, 413, 445, 455, 462, 512
 Estetski privremeni nadomjesti 249-260, 279, 297, 298, 373, 377, 447, 477, 479
 Estetsko preoblikovanje zubi prije brušenja 233, 243-255, 371, 477

F

Fiksna mehanoterapija, primarne prednosti 423
 Filtrum 61-62, 103
 Financijska rješenja 497, 510-516
 Fino podešavanje 429, 435
 Fino i grubo poliranje 263, 329-332, 366, 453
 Florescencija 33, 91-93, 290
 Fluoroza 393
 Fonetika, funkcija i estetika 298
 Fosfatni uložni materijal 39
     fotografija 43, 53, 236, 241, 302, 303, 499
     lica 303
     prije i poslije zahvata 50, 52, 54, 303, 323, 358

Fraktura 31, 127-128, 138-139, 147-148, 151, 190, 192, 197, 253, 267-268, 279-280, 351-355, 426
     kohezijska 128, 278-279, 355, 364
     kombinacija 355
 Frenulektomije, kirurške 369
 Funkcija 21, 24, 27-28, 34-35, 41-43, 52, 86, 91, 98, 115, 123, 135, 140-143, 148-150, 159, 216, 231, 234-243, 249, 253, 297-300, 345, 351, 373, 395-398, 403, 415-419, 431, 440-441, 477, 481
     estetika 27-28, 144, 298, 301, 407-408, 477
 Funkcijske korekcije 36
     parafunkcijske, i okluzalno trošenje caklinske površine 95

G

Geometrijske kategorije položaja zubnog luka 90
 Gingiva
     estetsko preoblikovanje prije brušenja 246
     razina zdravlja 71
 Gingivna asimetrija i odstupanja 52, 72, 108, 219, 347, 445
     gradacija 73
     linija, određivanje 239
     nesklad 75
     premještanje 265
     razina, promjene 52, 364
     razmatranja 237
     rubna arhitektura, asimetrija ili neprirodnost 417
     rubovi 52, 220, 233, 263-265, 293-294, 297, 310, 364, 405, 422, 426, 429
     upala i recesija nakon postavljanja estetskih keramičkih ljustaka 363
     vidljivost, iznimna 75, 220, 221
     vidljivost pri smijanju 264
     zdravlje i interdentalni slobodni prostori 71
 Glaziranje i poliranje 357
 Glinični keramički materijal 190-195

Glinični keramički materijal, tehnika na foliji 408
 Gornji zubi 65-67, 73, 83, 91, 103, 108, 198, 220, 237, 242, 413, 460
 Gradacija 73, 99, 238, 279, 482
 Gumeni štitnik 295, 323, 330, 360
 Gummy smile 54, 73, 75, 108, 220, 445-447, 455, 460-462, 465, 468

H

Hidrokoloid, ireverzibilni 292, 295
 Higijeničar 47

I

Iluminacija 91, 99, 170, 183, 185, 257, 289
 Iluzije 41, 61, 87, 89, 95
 optičke 84, 172
 Incizalno
 brušenje 192, 262, 277, 279;
 estetski privremeni nadomjesci 252
 duljina 63, 234, 238, 252, 300, 303
 određivanje 238
 palatinalni prijelaz 148
 položaj brida 45, 63, 66, 73, 104-105, 233, 237-239, 244, 252, 298, 347, 371-373, 396, 445-447, 460, 465, 473-481
 prijelaz 277, 281, 284
 slobodni prostori 78-79, 94-96, 102, 285
 središnja linija 244
 trećina 103, 259-262, 280, 482
 urez 282
 zubi, vidljiva duljina 65
 Instrumenti, oscilirajući 274
 Indirektna desenzibilizacija kaviteta 286
 Interdentalna kontaktna točka 76
 Interdentalna
 gingiva, klinički izgled 214
 papila, morfološka odstupanja 417
 Interdentalno kontaktno područje 76
 Interkluzijski kontakt, broj 139
 Interproksimalni prostori, otvaranje 227

Interproksimalno kontaktno područje 274-275, 364, 378-380, 452-453
 Intraoralna kamera 50, 53, 502, 511-512
 Intruzija, ortodontska 431, 445, 455
 Istrošenost 36, 63, 72, 79, 91, 95-98, 135, 142, 144, 148, 151-152, 195, 219, 233, 279, 328, 331, 365, 396, 405, 425, 431, 437
 Izbjeljivanje 25, 51, 54, 93, 465, 468, 479, 481, 503
 Izlazni profil 214, 216, 264, 268-269, 279, 293, 297, 364, 378, 380, 403, 445, 452
 Izolacija 263, 360

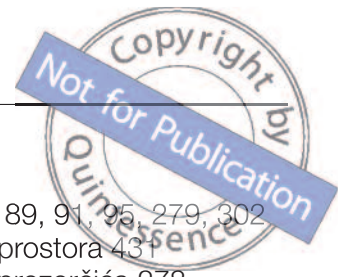
J

Jatrogeni čimbenici 224, 355, 406
 Jetkana površina, provjera 319
 Jetkanje 32, 115-127, 139, 247, 266, 284-287, 299, 319-326, 352, 360, 363

K

Kanin 94, 101
 Kemija 292, 320
 Keramički materijal 30-32, 37-40, 118-120, 125-127, 138, 162, 190, 195, 204, 258, 274, 279, 286, 317-321
 estetske keramičke ljuske i svezivni materijali, prednosti 34
 glinična 37-38, 321, 408
 tehnike izrade 119
 materijal za izradu estetskih keramičkih ljuski 37
 odabir 40
 podgrupe 118
 potpora 279
 pretjerano oblikovanje 273, 280, 283
 sveza s kompozitnim cementom 354
 Kirurški stav 239, 468

Kirurški zahvat
 parodontni 220, 267, 426, 445, 455, 460, 468
 oralni 25
 Kiselinsko jetkanje 32-33, 118, 124-125, 286, 318, 320-32, 325
 Kois dentofacijalni sistem analize 477
 Kolorimetrijska vrijednost 185
 Kolječnici 257
 Kompjutorsko slikanje 53-54, 67, 159, 182, 351, 433
 Kompozicija zuba, negativna 460
 Kompozitni cement
 koeficijent termičke ekspanzije 405
 materijal 32-33, 127, 270, 316-318, 327-330, 345, 352, 358-364
 Kompozitni predložak
 dijagnostički 468
 kompozitni materijal 50, 54, 238-241, 246-248, 302, 351, 372-373, 393, 396
 model funkcijski oblikovan 397
 obrnuti 462
 prijenos 240
 promjena gingivnih razina 468
 Kompozitno cementiranje, direktno 31, 51
 Kompresija zubi 99
 Komunikacija 45-54, 67, 101, 159, 182, 190, 231, 236, 237, 239-242, 290, 296-298, 302-304, 317, 351, 358, 366, 380, 382, 393, 396, 398, 433, 447, 482, 497, 505, 511, 517
 sa zubnim laboratorijem 239, 242, 300, 302, 382, 395, 407, 465
 s pacijentom 48, 49, 239, 256, 298
 Konci, retrakcijski 265, 293
 Kontaminacija, uzajamna 293-294
 Kontrast, istovremeni 172
 Kontrastni efekti 172, 178, 204
 Konture, pretjerane 245
 Korekcija, kirurška 220, 223
 Krunice, metalokeramičke 31, 34, 263
 Kratkotrajni privremeni nadomjesci 239
 Kretnje, meziodistalne 431
 Kulturološka pozadina 94
 Kulturološke pogodnosti 52

L

Laboratorijski postupak brušenja za izradu estetskih keramičkih ljuski 398
 Latex 295, 320
 Leucitni kristali 31
 Leucitom ojačani keramički materijal 39, 90, 192
 Lice 21, 61-62, 84-85, 90, 99, 102-105, 220, 235-237, 297, 303, 330, 347, 373, 389, 407, 455, 460, 473-474, 477, 493
     analiza 237
     anatomija, topografska 28
     konveksitet 258, 260, 270
     konture 245
     središnja linija zubi 61-63, 101, 219, 477
 Linije kutova 61, 76, 87, 89, 94, 243, 249, 255, 270, 277, 279, 314, 355
 Litij disilikatni keramički materijal 192

LJ

Ljepota 19, 21, 26, 29, 44, 45, 49, 83-86, 100-102, 135, 243, 253, 274, 351
 Ljuske
     cementiranje 126, 128
     dosjed 329

M

Makroretencija podminiravanjem 113
 Materijali, napredni 42
 Medijski osmijeh 52
 Meko tkivo
     izgled, prošireno 462
     recesija, čimbenik uzroka u razvoju 224
     zdravlje 445
 Metalokeramički nadomjestak 32, 33, 234, 364
 Metamerizam 170, 183, 290, 316
 Metoda vatrostalnog radnog bataljka 38
 Mezioidalne kretnje, bodily 419
 Mikromehanička retencija 125, 286, 321, 324

Mikro pukotine 122, 138, 263, 267, 270, 280, 299, 325, 332-333, 345, 355-360, 364
 Minimalan tkivni odgovor 33
 Mišično popuštanje 104
 Mladost 65, 91, 101-102
 Morfološka
     cjelovitost 141
     razmišljanje 44
 Motivacija, edukacija 510, 516

N

Nadomjestak, dovršeni 408
 Nadomjesci
     bezmetalni 39
     kompozitni 36, 128, 146
     nedostatne biološke širine, postupanje 417
     postojeći, uklanjanje 275
     potpuno keramički naspram metalokeramičkih 32
 Naginjanje 419, 425, 435, 437
 Navoštavanje 52-53, 236-243, 245, 248-252, 262, 297-298, 300-301, 351, 372-373, 407, 447, 460, 473, 477
 Nedostatak vestibularne alveolarne ploče 224
 Nekroze, u pacijenata s tankom palatinalnom sluznicom 311
 Neproporcionalne zubne dimenzije i prostorni odnosi, rukovođenje 417
 Nesinterirani valjci, keramički 37
 Nijansa 86, 91, 102, 159-172, 178, 180, 183-184, 187, 198, 200, 203, 235, 259, 303
 Nijansa
     bataljka 200, 203, 290, 316, 356, 407, 465, 493
     dehidriranog zuba 290
     ključ boja 159, 169-170, 182-184, 289, 303
     odabir 51, 157, 159, 162, 165, 169-172, 182-184, 190, 200-204, 285, 288-289
 Nijansiranje, unutrašnje 256
 Novac 242, 505, 512-515

O

Obilježja 52, 89, 91, 95, 279, 302
 Oblikovanje prostora 431
 Oblikovanje prozorčića 278
 Obrazni luk 465, 473
 Očekivanja
     nerealna 49-50, 54, 351
     osobna 28, 86
     postoperativna 43
 Odabir slučaja
     primjena i 35
     pogrešan 348
 Odgovor, gingivni 272, 363
 Odgrizanje 146, 148
 Odljepljivanje 124, 138, 266, 286, 313, 352-363
 Odmor tkiva 324
 Odnos, uspostava 506, 516
 Ograničenja, spoznaja 242
 Okluzija 28, 32, 51, 96, 105, 135, 139-142, 148, 151, 234, 236, 239, 242-243, 252, 257, 282, 291, 297-332, 345, 351, 364, 366, 396, 426, 428, 433, 455, 473-474, 477
 Okluzijska
     interferenca pri lateralnim ili protruzijskim kretnjama 242
     potpora 142
     provjera 151
 Oko 24, 29, 43-44, 54, 61, 72, 76, 87, 89, 93, 108, 157, 162, 165, 169, 180, 183, 185, 236, 285, 289, 357, 401, 460, 465, 509
 Omjer prednjih zubi i okolnih tkiva 43
 Ordinacija
     brošure 503
     oglasna ploča 503
     osoblje 47, 54, 512
     razvoj 497, 499
 Ortodontija 25, 45, 75, 142, 220, 378, 396, 417-422, 433, 441, 474
     pomoćna 417, 423
     pretprotetska 421
 Ortodontska naprava, osnovni oblik 423, 428
 Ortodontske naprave
     fiksne 440
     mobilne 423, 425, 431, 441
 Ortodontski
     zahvat intruzije, prednosti 431
     držač, fiksni 440

- Osmijeh 21-30, 41-43, 48-54, 59-63, 73-85, 93-109, 157, 207, 212, 214, 220, 235-250, 297-298, 304, 309-310, 333, 347, 351, 369, 395-396, 405, 415, 429, 431, 445, 455, 460-462, 481-482, 493, 497-515
 arhitektura 237, 238
 dizajn, pogreške 347; novi 42, 51, 238-240, 244, 247-249, 298, 303, 309
 linija 101, 108, 237, 249, 396, 405; središnji incizivi kao ključno polazište 460
 mladenački 63, 102
 pregled 43, 373
 prirodan izgled, oblikovanje 42
 savršeni 53
- Osobina zuba 86
- Osobine, muškaraca i žena 93
- Osobnost 21, 27, 29, 41, 43, 49, 54, 93, 99, 102, 109, 238, 408
- Ostariji zubi, izrada estetskih privremenih nadomjestaka na njima 251
- Osvjetljenje 89
- Otisci
 dezinfekcija 295
 izrada 216, 284-286, 291-295, 299, 317, 452
 vrijeme izlivanja 295
- Otisni materijali, hidrofilni i hidrofobni 292
- Oznaka položaja 61
- P**
- Pacijent
 edukacija 48, 53, 468, 497, 499-503, 508
 mladi 63
 muški 27
 očekivanja 47, 49, 226, 239, 302
 pismeni pristanak 52
 povjerenje 48
 profil 396
 prvi pregled 48
 razumijevanje 44
 zadovoljan 517
- Pacijentov upitnik 501, 508
- Palatinalna papila 378
- Palatinalno proširenje 276
- Papila 43, 61, 71, 73, 76, 105, 214, 223-224, 227-228, 268-274, 285, 311, 364, 377-380, 405, 426, 431, 435, 437, 447, 452
- Parodontna
 bolest, gingivna upala i gubitak tkiva 216
 problemi, estetski 207, 216
 tkiva i zdravlje 209
- Parodontologija 25, 75, 220, 417, 474
- Pasivno izrastanje, zakašnjelo 220-223
- Percepcija 21, 25-29, 41-50, 53, 69, 71, 76, 79, 85, 87, 90-93, 99-105, 139, 159, 165, 169-172, 180-182, 244, 289, 291, 300, 333
 pacijenta, stomatologa ili zubnog tehničara 52
 vizualna 28, 44, 51, 62, 83, 86, 169, 180, 258, 289
- Pjeskarenje 39, 126, 318, 324, 352, 354, 359
- Plak
 indeks, smanjenje 263
 izazvana upala parodonta 224
 vitalnost bakterija 33, 263, 272
- Plitko proširenje 276
- Podminirana područja 121, 239, 293, 380
- Pogreške 138, 275, 302, 345, 351-352, 361-366, 382
 dugoročne 345
 dugoročne, preventivne mjere 357
 okluzijske 364
 trenutne 345
 uzrokovane unutrašnjim ili vanjskim silama 352
- Polimerizacija 121-124, 280, 292, 295, 316, 318, 322-323, 328-330, 352, 358, 405
 kontrakcija kompozitnog materijala 124
 nepotpuna 361
- Polimerizirani kompozitni materijal, boja 317
- Poliranje 331-332, 363, 452, 453
 ljusaka, intraoralno 452
 nezadovoljavajuće 363
- Polivinil siloksan 291-295
- Ponovni omjer 84
- Ponovno jetkanje, nakon probe nadomjestka 320
- Posebna razmatranja 54, 465
- Postoperativna osjetljivost 139, 332-333, 359-364
- Postupak određivanja međučeljusnih odnosa 477
- Potrebna dubina 258, 260
- Povezanost zuba i adhezivno cementiranog keramičkog nadomjeska 138
- Površina
 bojanje 260
 čišćenje 320, 323
 hrapavost 257, 272, 331
 tekstura 86-89, 102, 234, 259, 289, 300, 333, 351
- Površinski kontrast 172, 178
- Pravaz, Charles 310
- Pravokutna stepenica 32, 148, 279, 280-281, 347, 355
- Preciznost 254-255, 311, 314, 328, 359, 423, 425
- Predložak, prozirni 300
- Prednje područje 32-34, 78, 99, 227, 269, 371, 401, 426, 433
- Pregled, raspored 513, 516
- Pregriz, širina 142
- Preklapanje, vertikalno i horizontalno, ili kompresija zubi donje čeljusti 234
- Prekrivanje, kositrenim oksidom 31
- Preoblikovanje, estetsko 51
- Preoblikovanje papile 435
- Prepostavljanje, ortodontsko 220, 439
- Pretjerano oblikovanje 252-256, 262, 268-269, 280, 378, 398
- Prihvaćanje, biološko 35
- Prijeklop, duboki 142
- Prijenos obraznim lukom 236, 296, 303, 396, 473
- Prijenos svjetlosti 31-32, 36, 184, 190, 317, 330, 408
- Prijenos prirodne svjetlosti 253
- Primer i nanošenje adheziva 287
- Priprema
 ekspaniranog dentina
 hibridizirane površine 324
 incizalne trećine 262
 površine 255, 285, 319
- Prirodnost 26
- Prisilno izvlačenje 426-429, 435
- Privlačnost, dentofacijalna 21
- Privremeni nadomjestci 242, 248-250, 285, 297-303, 313, 324, 351, 359-360, 364, 407

- Procedura**
 laboratorijska 283, 304, 380, 452, 479
 ortognatsko ortodontska 220
- Proba** 127, 203, 263, 268, 274, 284, 290, 297, 302, 309, 313-323, 328, 357, 359, 401, 407
- Procjena**
 glave i vrata 509
 na stomatološkoj stolici 243
 okluzijska 509
 parodontna 509
 preoperativna 52, 234
- Problemi**
 mehanički 348, 351
 s adhezivnim sredstvom 352
- Produljenje krune** 220, 224, 371, 426, 431, 445, 447, 462
- Proporcija, zuba** 63, 82, 371, 431, 435
- Prostorni kontrast** 172, 178
- Proširenja, dubinska** 271
- Protetska restauracija, individualna naspram standardne** 86
- Pukotina** 256, 354, 355, 358-359
- Pulpno zdravlje** 139
- R**
- Radiološka snimka, potrebnost** 509
- Radiološki i klinički pregled** 231, 236
- Razina nicanja, odstupanja** 422
- Recesija**
 etiologija 224
 gingivna 224, 226
- Referentna ravnina** 477
- Referentne točke** 61, 65, 185, 240, 279, 303
- Rekonstrukcija interdentalne papile, kirurška** 435
- Retencija, ortodontska** 439, 441
- Režnjevi** 226
- Rotacija** 84, 94, 152, 233, 244-245, 311, 419, 425, 435, 437, 477
 naginjanje i izvijanje 435
- Rotirani zub, estetsko preoblikovanje prije brušenja i izrada privremenih estetskih nadomjestaka** 250
- Ručno oblikovanje** 300
- Rubni**
 dosjed, manjkav 359-360
 frakture 36
 gingiva, klinički izgled 212
 pukotina 266, 316, 331, 348, 361, 364
 problemi 364
 provjeravanje, cervikalno 288
- Rubovi, provjera** 314
- Rubovi nadomjeska i ugrožavanje bioloških principa** 216
- S**
- Samopouzdanje** 21, 43, 102, 109, 395, 415
- Savjeti o osvjetljenju, kliničkom** 170
- Sedlo**, 214
- Silani** 126
- Silicij oksidni keramički materijal** 119-120
- Silikosni ključ** 241-245, 250, 252, 257, 262, 279, 281, 285, 330, 355, 371-377, 447
- Simetrija i sklad** 44, 52-53, 62-63, 100-102, 219, 237, 244-245, 445
- Sjaj** 127, 290
- Skeletna i zubna morfologija i integrirana funkcija, njihov odnos** 150
- Sklad** 29, 61, 100-105, 244, 269, 511, 515
- Sklad gingivnih razina** 72
- Skrb** 21, 44, 47, 52, 127, 184, 195, 310-311, 382, 401, 423, 426, 429, 439, 441, 497, 506-510, 516
- Slika** 44, 54, 302, 502, 512
 interaktivna 54
- Slobodan prostor** 355, 405
- Slobodni autogeni presadak mekog tkiva** 226
- Slobodni gingivni rub, promjena** 429
- Slojevito izlivanje** 31
- Slučaj**
 prihvaćanje 50, 506, 510-512
 uspješno izlaganje 497, 504, 516; šest koraka
 postupak 516
- Specijalist** 45-47, 347, 447, 465
- Spol** 29, 41, 52, 63, 65, 79, 90, 93, 103
- Spol, osobnost i čimbenik starosti** 93
- Središnja linija** 61-68, 69, 75-78, 91, 244-245, 273, 296, 371, 433, 435, 473, 481
- Središnja linija donje čeljusti, poklapanje s linijom gornje čeljusti** 62
- brušenje** 267, 270, 348, 358, 401, 405
- eksponiranje dentina** 265
- smještaj** 140, 219, 257, 269, 281, 398, 405, 407, 413
- Središnja linija gornje čeljusti, odstupanja** 62
- Stopa preživljavanja** 277
- Stražnje područje** 32-33, 78-79, 214, 269
- Stres, otpuštanje** 254
- Studijski modeli, dijagnostika** 240
- Stupanj zasićenosti bojom** 91-98, 159-162, 169-172, 178, 180, 183-187, 198, 200, 203, 235, 241, 247, 290, 303, 316, 333, 413, 481, 482
- Subgingivni rubovi** 212, 216, 259, 263-265, 358, 363, 401-405
- Subjektivni kriterij** 26, 265
- Supragingivni rubovi** 263-264
- Suprakrestalna fibrotomija** 439
- Supstrati** 115, 120, 327
- Suradnja, stomatologa i zubnog tehničara** 304
- Sustavi odabira boje** 159, 182-183, 184, 190, 204
- Svezivanje** 23, 31-35, 41, 118-131, 139, 151, 234, 247-248, 253, 257, 263, 266, 270, 274-275, 280-291, 299-300, 313-333, 345, 348, 351-352, 358-365, 389, 401, 415-408, 431, 452, 462, 480, 482
 samojetkanje 123-124
 za keramički materijal 125
 za dentin 122, 286, 326
 za caklinu 121, 124
- Svjetlina** 52, 86-87, 91-95, 98, 102, 159-164, 170, 172, 178, 180, 183-184, 187, 198, 200, 203, 235-241, 247, 273, 289-290, 303-304, 316-317, 357, 413, 481, 493, 504, 517
 estetska 30, 94
- Svjetlosna polimerizacija** 249, 287, 327, 330, 352, 361, 364
 pretjerana 364
- Svrdlo, karbidno** 301, 332, 363, 452, 453

T

Tajnica 47
 Tehničar, zubni 38-40, 45, 53, 59, 87, 140, 157, 159, 170, 182, 190, 198, 203-204, 234-249, 254, 257, 259, 264, 274, 280-282, 288-293, 297-304, 314, 317, 347, 351, 356, 372-373, 378-382, 393, 395, 413, 447, 455, 468, 473-474, 479-482
 Tehnička osjetljivost 40-41
 Tehnika na foliji 39
 Tehnika slojevanja 408
 Tehnike, postupci 119
 Tehnologija mjerenja nijanse 187
     termičke promjene 277, 280
 Tetraciklinska diskoloracija 52, 393-395, 401-403, 408
 Timski rad 44, 45, 47, 395, 415, 433, 465, 497, 504, 510
 Tkivo
     obrada 360
     regeneracija, vođena 216, 227
 Tlačljiva
     keramika 37, 382
     sistem 38
 Torzija
     kretnje 419
     vestibularna i lingvalna debljina alveolarne kosti, utjecaj 439
 Trajnost 34, 36, 237, 317, 327, 332
 Translucencija 31, 35-36, 91, 95, 98, 157-161, 184-185, 190, 195-200, 235, 253-254, 277-279, 289-290, 303-304, 393, 482
 Trauma, u ranoj dobi 71
 Twisti flex žica 428

U

Umjetnički ideali, osobni 94
 Umjetnost 19, 21, 27, 34, 44, 49, 102, 105, 157, 159, 244, 302, 382, 502, 505, 517
 Unutrašnja površina estetske keramičke ljuske, obrada 318
 Upute tehničaru 304, 330

Usna šupljina
     higijena 24, 33-34, 207, 216, 219, 263, 269, 299, 332, 364, 403
     karcinom, pregled 509
     kretne, dinamičke 105
 Usnica 54, 61-66, 91-93, 102-105, 108, 235-249, 271, 298, 309, 330, 373, 460
     kretnja 52, 235, 237
     linija 52, 61, 66, 73, 105, 220, 233-237, 256, 264, 347-348, 405-406, 429, 512; niska, srednja i visoka 71, 105, 108, 237
     negativno zatezanje 102
     položaj, varijacije 103
     protruzija i retruzija, stupnjevi 103
     volumen, oblik i duljina 105
 Uspjeh ili neuspjeh 48
 Usta 19, 21, 42-44, 53, 62, 65, 76, 79, 99, 101-102, 105, 108, 139, 144-148, 178, 233, 237-240, 248, 258, 268, 290-301, 331, 352, 380, 396, 455, 468, 473, 481, 502-512
 Uvježbanost, napredna 42
 Uzastopni kontrast, 172, 178, 180

V

Vestibularni koridor 81, 99, 102, 238
 Vestibularno brušenje, estetski privremeni nadomjestci 250
 Vestibularno
     erodirani ili ostarjeli zubi 251
     nagnuti zubi 254
 Video 50, 53, 184-185, 236, 302, 502, 508
 Visoki položaj frenuluma 224
 Viskoznost 125, 288, 292-293, 328
 Vizualizacija 50, 61-62, 119, 238-240, 245-246, 250, 258, 268, 285, 296, 300-301, 313, 317, 347, 372-373, 393, 433, 462, 468, 501-502
 Vizualna pomagala 238, 433, 497, 501, 511
 Vlačno naprezanje 127, 281-282, 365
 Vlastiti izgled 21, 27, 33, 43, 49, 63, 497, 504

Vlaženje, pretjerano, fenomen 122
 Vlažnost 121, 323, 326, 360
 Vrijeme izlijevanja 295

Z

Zablude 44, 87
 Zahvat
     ciljevi 231
     parodontni 71, 216, 445
     parodontno-protetski 220
     planiranje 27, 43-54, 159, 221, 231-233, 236-240, 243, 258, 300, 345-348, 357, 366, 369-371, 390, 417, 433, 437, 455, 462, 465, 504, 509-510, 515-517
     rizici i prednosti 52
 Zaštita pulpe 299
 Zaobljena stepenica, dubina 270
 Zaobljeni prijelazi 255
 Zatvaranje dijasteme 69, 271, 364, 369, 371, 377, 390, 447
 Završno brušenje zuba 244, 246-247, 250-253, 371, 237
 Zdravlje, funkcija i ljepota 21, 44
 Zdravstvena briga 497
 Zenitne točke 67, 69, 71, 73, 246, 447
 Zlatna proporcija 29, 83-85, 431
 Znakovi, neverbalni 48
 Znanost o materijalima 184, 190

Zub

boja 54, 91, 240, 258-259,
268, 289, 316, 401-405, 493;
promjene 49, 264
brušenje 23, 34-35, 41,
139-142, 148, 190, 198, 203,
216, 240-243, 248-260, 263,
269, 277, 279, 281, 285-286,
288-291, 297, 281, 285-286,
288-291, 297, 304, 317, 324,
357, 398, 447, 452, 477,
479-482
dimenzije, individualne i
zajedničke 79
diskoloracija 393
donji 8 62, 65, 78, 103, 105,
140, 297, 413
dužinska os 71, 75-76, 81, 90,
284, 300
izrastanje, normalno 71
krutost 257
lingvalno postavljen 246-247
loše postavljen 224
mladi 86-87, 91, 95, 98
nadomještanje 220, 473
nepopravljiv 426
neproporcionalni oblik 79
oblik i položaj 90
oblikovanje 87
osobine 290
ostarjeli 86, 95, 98, 233, 252,
291
položaj 103, 105, 140,
220-221, 233, 240-244, 299,
419, 421, 429, 431
pomicanje 397, 417-426, 431,
435, 439, 441, 445
površina, obrada 323, 352
produljenje 257
protrudirani 254
provjera osobnosti 236
raspored 91, 93, 237
višebojni 493

Zubni lukovi i usnice, međusoban
odnos 66

Zubni tehničar 45, 51, 102, 185,
207, 238, 240, 242, 245, 262,
273, 277, 279, 304, 316, 460,
493

Zubni tehničar, nacrt 299

Ž

Životni stil 41, 59, 93
Žvakanje, lateralno 146, 148